

Θεμελιώδη δικαιώματα των παιδιών που εκτοπίστηκαν στην ΕΕ μετά τον ρωσικό επιθετικό πόλεμο

Κύπρος

Ιούνιος 2023

Ανάδοχος: Πανεπιστήμιο Λευκωσίας και Symfiliosi

Συγγραφείς: Τριμικλινώτης Ν και Δημητρίου Κ

Αποποίηση ευθύνης

Το παρόν έγγραφο ανατέθηκε με σύμβαση από τον Οργανισμό Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης (FRA) ως υλικό υποβάθρου για το έργο "Θεμελιώδη δικαιώματα των παιδιών που εκτοπίστηκαν στην ΕΕ μετά τον ρωσικό επιθετικό πόλεμο". Οι πληροφορίες και οι απόψεις που περιέχονται στο έγγραφο δεν αντικατοπτρίζουν κατ' ανάγκη τις απόψεις ή την επίσημη θέση του FRA. Το έγγραφο δημοσιοποιείται μόνο για λόγους διαφάνειας και ενημέρωσης και δεν συνιστά νομική συμβουλή ή νομική γνωμοδότηση.

Περιεχόμενα

1.	Παιδιά που εγκαταλείπουν την Ουκρανία.....	3
1.1.	Στοιχεία για τα παιδιά που εγκαταλείπουν την Ουκρανία.....	3
2.	Προστασία των παιδιών - νομικό, πολιτικό πλαίσιο και διαδικασίες σε ισχύ.....	6
2.1.	Αρμοδιότητες των αρχών παιδικής προστασίας	6
2.1.1.	Ατομικά παιδιά, συμπεριλαμβανομένων των ασυνόδευτων και χωρισμένων παιδιών.....	7
2.1.2.	Παιδιά που απομακρύνθηκαν από ουκρανικά ιδρύματα.....	7
3.	Ρυθμίσεις κηδεμονίας/νομικής εκπροσώπησης για ασυνόδευτα και χωρισμένα παιδιά που διαφεύγουν από την Ουκρανία.....	8
3.1.	Άφιξη χωρίς συνοδεία.....	8
3.2.	Άφιξη χωρίς γονείς, αλλά με άλλα μέλη της οικογένειας, γείτονες ή φίλους της οικογένειας.....	8
3.3.	Άφιξη εντός ομάδας, από ουκρανικό ίδρυμα ή ανάδοχους γονείς (με ή χωρίς διορισμένο νόμιμο κηδεμόνα).....	9
3.4.	Έφθασαν στο πλαίσιο μιας ομάδας, μέσω ιδιωτικών πρωτοβουλιών, όπως ποδοσφαιρικά σωματεία (με ή χωρίς διορισμένο νόμιμο κηδεμόνα).....	9
4.	Ενημέρωση και πρακτικές προκλήσεις στην πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες για τα παιδιά που εγκαταλείπουν την Ουκρανία.....	11
4.1.	Γενικές πληροφορίες και προκλήσεις.....	11
4.2.	Προκλήσεις για παιδιά με πολλαπλούς κινδύνους/μειονεκτήματα	17
5.	Ισχύουσες πολιτικές	18
5.1.	Ειδικό σχέδιο δράσης ή/και ολοκληρωμένα μέτρα.....	18
5.2.	Ευρωπαϊκές εγγυήσεις για το παιδί.....	18
5.3.	Προϋπολογισμός.....	19

1. Παιδιά που διαφεύγουν από την Ουκρανία

1.1. Στοιχεία για τα παιδιά που εγκαταλείπουν την Ουκρανία

Πίνακας 1 Παιδιά που εγκαταλείπουν την Ουκρανία

Κατηγορία παιδιού	Σύστημα εγγραφής ΝΑΙ/ΟΧΙ	Αριθμός παιδιών (όσο το δυνατόν αναλυτικότερα) (στις 30 Απριλίου 2023, εκτός αν ορίζεται διαφορετικά)
Συνολικός αριθμός παιδιών	ΝΑΙ	Αγόρια ηλικίας 0-3 ετών: 390 Αγόρια ηλικίας 3-6 ετών: 430 Αγόρια ηλικίας 6-12 ετών: 851 Αγόρια ηλικίας 12-18 ετών: 648 Κορίτσια ηλικίας 0-3 ετών: 373 Κορίτσια ηλικίας 3-6 ετών: 451 Κορίτσια ηλικίας 6-12 ετών: 888 Κορίτσια ηλικίας 12-18 ετών: 666 ΣΥΝΟΛΟ: 4.761
Έφθασε συνοδευόμενος από τη μητέρα, τον πατέρα ή άλλον νόμιμο κηδεμόνα	ΝΑΙ	4624
Έφτασαν χωρίς γονείς, αλλά με άλλα μέλη της οικογένειας, γείτονες ή οικογενειακούς φίλους	ΝΑΙ	142
Άφιξη χωρίς συνοδεία		0
Έφθασε σε ομάδα παιδιών, ως οργανωμένη εκκένωση από ουκρανικά ιδρύματα ή ανάδοχες οικογένειες (με ή χωρίς διορισμένο νόμιμο κηδεμόνα).		0
Έφτασε ως μέλος ομάδας παιδιών, μέσω ιδιωτικών πρωτοβουλιών, όπως	ΝΑΙ	Υπάρχει ένας μικρός αριθμός παιδιών από την Ουκρανία που βρίσκονται υπό τη φροντίδα κυπριακών

ποδοσφαιρικά σωματεία (με ή χωρίς διορισμένο νόμιμο κηδεμόνα)		σχολείων (οικοτροφεία) ή ποδοσφαιρικών ομάδων. Η στατιστική καταγραφή δεν περιλαμβάνει στοιχεία για τον αριθμό των παιδιών που βρίσκονται σε αυτή την κατάσταση.
---	--	--

Πηγή: Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών της Κύπρου και Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ¹

Στην **Κύπρο**, σύμφωνα με την Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών, η αρμόδια αρχή για την καταχώριση, την εξέταση και την έκδοση αποφάσεων προσωρινής προστασίας στην Κύπρο είναι η Υπηρεσία Ασύλου. Δεν υπάρχει σύστημα αποκλειστικής καταγραφής των παιδιών που διαφεύγουν από την Ουκρανία- το στατιστικό αρχείο που τηρεί η Υπηρεσία Ασύλου καλύπτει όλα τα παιδιά τρίτων χωρών που ζητούν διεθνή προστασία, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που διαφεύγουν από την Ουκρανία. Όλες οι αιτήσεις για προσωρινή προστασία καταγράφονται στο κεντρικό σύστημα καταγραφής της Υπηρεσίας Ασύλου (CASS). Ο συνολικός αριθμός των παιδιών που υπέβαλαν αίτηση για προσωρινή προστασία στην Κύπρο μεταξύ 14 Μαρτίου 2022 και 30 Απριλίου 2023 ανέρχεται σε 4761. Η πλειονότητα των παιδιών που διαφεύγουν από την Ουκρανία και έχουν καταγραφεί στο σύστημα είναι ουκρανικής υπηκοότητας, αλλά υπάρχουν και μερικές περιπτώσεις παιδιών που διέφυγαν από την Ουκρανία και δεν είχαν ουκρανική υπηκοότητα. Η στατιστική καταγραφή δεν δείχνει πόσα από τα παιδιά που εγκατέλειψαν την Ουκρανία είχαν ουκρανική υπηκοότητα και πόσα είχαν άλλη υπηκοότητα. Το μόνο χαρακτηριστικό που καταγράφεται στο σύστημα είναι η ηλικιακή ομάδα, όπως φαίνεται στον παραπάνω πίνακα· η αναπηρία ή άλλα χαρακτηριστικά δεν προσδιορίζονται στη βάση δεδομένων. Η βάση δεδομένων καταρτίζεται με βάση τις αιτήσεις για προσωρινή προστασία, ανεξάρτητα από την έκβασή τους. ²

Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, στις 30 Απριλίου 2023 υπήρχαν 142 χωρισμένα παιδιά από την Ουκρανία στην Κύπρο που έφτασαν με άλλο πρόσωπο εκτός από τους γονείς τους. ³

¹ Επιστολή της Υπηρεσίας Ασύλου προς τον ανάδοχο FRANET, 8 Ιουνίου 2023, επιστολή της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες προς τον ανάδοχο FRANET, 4 Ιουλίου 2023.

² Επιστολές της Υπηρεσίας Ασύλου προς τον ανάδοχο του FRANET, 8 Ιουνίου 2023 και 3 Ιουλίου 2023.

³ Επιστολή της Ύπατης Αρμοστείας του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες προς τον ανάδοχο FRANET, 4 Ιουλίου 2023.

Στην **Κύπρο**, σύμφωνα με την Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών, πρόσβαση στο σύστημα της Υπηρεσίας Ασύλου έχουν το Τμήμα Αρχείου Πληθυσμού και Μετανάστευσης του Υπουργείου Εσωτερικών, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας, το Τμήμα Εργασίας, το Υπουργείο Υγείας και η Υπηρεσία Αλλοδαπών και Μετανάστευσης της Αστυνομίας, η οποία υπάγεται στο Υπουργείο Δικαιοσύνης και Δημόσιας Τάξης.⁴

⁴ Επιστολή της Υπηρεσίας Ασύλου προς τον ανάδοχο FRANET, 8 Ιουνίου 2023.

2. Προστασία των παιδιών – νομικό πλαίσιο, πολιτικές και διαδικασίες σε ισχύ

2.1. Αρμοδιότητες των αρχών παιδικής προστασίας

Στην **Κύπρο** δεν υπάρχουν ασυνόδευτα παιδιά που διαφεύγουν από τον πόλεμο στην Ουκρανία. Σύμφωνα με τη Μονάδα Καταπολέμησης Εμπορίας Ανθρώπων της Αστυνομίας, αυτό ήταν αποτέλεσμα πολιτικής απόφασης του Υπουργείου Εσωτερικών, στη βάση της οποίας δεν επιτρέπεται σε ασυνόδευτα παιδιά να επιβιβαστούν σε αεροπλάνο για την Κύπρο για τη δική τους ασφάλεια. Σύμφωνα με το Υπουργείο Εσωτερικών, η πολιτική αυτή αποσκοπούσε στη διαφύλαξη της ασφάλειας των ασυνόδευτων ανηλίκων και στην προστασία τους από την εμπορία ανθρώπων και τις απαγωγές. Δεδομένου ότι δεν υπάρχουν άλλα μέσα μεταφοράς παιδιών από την Ουκρανία στην Κύπρο εκτός από τις αεροπορικές εταιρείες, δεν έφτασε κανένα ασυνόδευτο παιδί. Στα παιδιά που διαφεύγουν από την Ουκρανία χορηγείται άδεια εισόδου στην Κύπρο εφόσον υπάρχει γραπτή συγκατάθεση του νόμιμου κηδεμόνα του παιδιού ότι το πρόσωπο που τα συνοδεύει είναι δεόντως εξουσιοδοτημένο και η Πρεσβεία της Ουκρανίας στην Κύπρο συμφωνεί να αναλάβει την ευθύνη για το παιδί. Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας έχουν μόνο περιορισμένη αρμοδιότητα επί των παιδιών που έφθασαν με συγγενείς ή με πρόσωπα στα οποία οι νόμιμοι κηδεμόνες τους έχουν αναθέσει τη φροντίδα τους, η οποία συνίσταται κυρίως στη διασφάλιση ότι τα πρόσωπα που συνοδεύουν τα παιδιά είναι πράγματι εξουσιοδοτημένα προς τούτο από τον νόμιμο κηδεμόνα και ότι ο τόπος διαμονής είναι κατάλληλος.

Στην **Κύπρο**, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ανέφερε ότι, αφού επαληθευτεί η εξουσιοδότηση των νόμιμων κηδεμόνων προς τα πρόσωπα που συνοδεύουν τα παιδιά τους στην Κύπρο, δεν πραγματοποιούνται έλεγχοι για να διασφαλιστεί ότι τα παιδιά είναι πράγματι ασφαλή με το πρόσωπο που τα συνοδεύει. Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, οι αρχές δεν διαθέτουν σχεδιασμό έκτακτης ανάγκης και αντιδρούν στις εξελίξεις όπως αυτές προκύπτουν χωρίς ολοκληρωμένο σχέδιο, με αποτέλεσμα να παρατηρούνται καθυστερήσεις και ανεπαρκείς αντιδράσεις. Αν και δεν υπάρχουν αναφορές για ασυνόδευτα παιδιά από την Ουκρανία, η ικανότητα υποδοχής ασυνόδευτων παιδιών

έχει εξαντληθεί με εκατοντάδες παιδιά που ζητούν άσυλο από άλλες τρίτες χώρες να φιλοξενούνται σε υποβαθμισμένες συνθήκες.⁵

2.1.1. Ατομικές περιπτώσεις παιδιών, συμπεριλαμβανομένων και των ασυνόδευτων και χωρισμένων παιδιών

Στην **Κύπρο**, σύμφωνα με το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, η διαχείριση των παιδιών που μπορεί να χρειαστούν υπηρεσίες από τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας γίνεται με βάση την εθνική νομοθεσία για όλα τα παιδιά· δεν υπάρχει ειδικό καθεστώς που να διέπει τη μεταχείριση των παιδιών που διαφεύγουν από τον πόλεμο στην Ουκρανία. Για να επιτραπεί η είσοδος τους στην Κύπρο, τα παιδιά που διαφεύγουν από την Ουκρανία πρέπει να συνοδεύονται από πρόσωπο στο οποίο οι γονείς έχουν αναθέσει τη φροντίδα των παιδιών τους. Κατά την είσοδο τους στην Κύπρο, οι μεταναστευτικές αρχές ενημερώνουν τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας, οι οποίες με τη σειρά τους ενημερώνουν την Πρεσβεία της Ουκρανίας στην Κύπρο.⁶ Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ανέφερε ότι δεν υπάρχει επαρκής συλλογή δεδομένων για τα παιδιά που φέρονται να φτάνουν χωριστά από τους γονείς τους αλλά συνοδεύονται από άλλα μέλη της οικογένειας.⁷

2.1.2. Παιδιά που απομακρύνθηκαν από ουκρανικά ιδρύματα

Στην **Κύπρο**, σύμφωνα με το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, δεν έφτασαν παιδιά που είχαν απομακρυνθεί από ουκρανικά ιδρύματα.⁸ Δεν υπάρχουν ειδικά κέντρα υποδοχής παιδιών και δεν υπάρχουν ειδικά κέντρα για παιδιά που εγκαταλείπουν την Ουκρανία.

⁵ Τηλεφωνική διαβούλευση του αναδόχου FRANET με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, 14 Ιουνίου 2023.

⁶ Κύπρος, Επιστολή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας προς τον ανάδοχο FRANET, 9 Ιουνίου 2023.

⁷ Τηλεφωνική διαβούλευση του αναδόχου FRANET με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, 14 Ιουνίου 2023.

⁸ Κύπρος, Επιστολή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας προς τον ανάδοχο FRANET, 9 Ιουνίου 2023.

3. Ρυθμίσεις κηδεμονίας/νομικής εκπροσώπησης για ασυνόδευτα και χωρισμένα παιδιά που διαφεύγουν από την Ουκρανία

3.1. Άφιξη χωρίς συνοδεία

Στην **Κύπρο**, σύμφωνα με το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, κανένα ασυνόδευτο παιδί από την Ουκρανία δεν έχει εισέλθει στην χώρα.⁹ Οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας ενεργούν ως κηδεμόνες μόνο για τα ασυνόδευτα παιδιά και όχι για τα παιδιά που φτάνουν με συνοδό εγκεκριμένο από τον νόμιμο κηδεμόνα, όπως συμβαίνει με όλα τα παιδιά που έφτασαν στην Κύπρο από την Ουκρανία.

3.2. Παιδιά που έφτασαν χωρίς γονείς, αλλά με άλλα μέλη της οικογένειας, γείτονες ή οικογενειακούς φίλους

Στην **Κύπρο**, σύμφωνα με το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, όταν παιδιά που διαφεύγουν από την Ουκρανία φθάνουν με συγγενή ή άλλο οικογενειακό φίλο, οι μεταναστευτικές αρχές ελέγχουν τα έγγραφα που προσκομίζουν οι ενήλικες που συνοδεύουν τα παιδιά, ειδοποιούν τις Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας να διενεργήσουν έλεγχο στον τόπο διαμονής του παιδιού και ταυτόχρονα ενημερώνουν την Πρεσβεία της Ουκρανίας στην Κύπρο.¹⁰ Στη συνέχεια, οι Υπηρεσίες Κοινωνικής Ευημερίας θα ετοιμάσουν κατάλογο με τα στοιχεία του παιδιού και των συγγενών/φίλων και θα τον αποστείλουν στην Πρεσβεία της Ουκρανίας για ενημέρωση και περαιτέρω ενέργειες, αν αυτές κρίνουν απαραίτητα.¹¹ Στην **Κύπρο**, σύμφωνα με την

⁹ Κύπρος, Επιστολή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας προς τον ανάδοχο FRANET, 9 Ιουνίου 2023.

¹⁰ Κύπρος, Επιστολή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας προς τον ανάδοχο FRANET, 9 Ιουνίου 2023.

¹¹ Κύπρος, Επιστολή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας προς τον ανάδοχο FRANET, 5 Ιουλίου 2023.

Υπηρεσία Ασύλου του Υπουργείου Εσωτερικών, τα περισσότερα άτομα που φθάνουν στην Κύπρο από την Ουκρανία με παιδιά που δεν είναι δικά τους, φέρουν πιστοποιητικά που φαίνεται να έχουν μεταφραστεί επίσημα, οπότε οι αρχές δεν απαιτούν οποιαδήποτε πρόσθετη επεξεργασία των εγγράφων. Εάν τα έγγραφα που φέρουν είναι τα πρωτότυπα και δεν είναι μεταφρασμένα, πραγματοποιείται επί τόπου προφορική μετάφραση, συνήθως από διερμηνέα της Υπηρεσίας Ασύλου, για σκοπούς επαλήθευσης ότι τα ονόματα και τα στοιχεία του εγγράφου συμφωνούν με εκείνα των διαβατηρίων. Δεν διενεργείται έλεγχος γνησιότητας.

Οι εθνικές αρχές δεν εμπλέκονται στην επιλογή ή το διορισμό κηδεμόνα, καθώς θεωρείται ότι το παιδί έχει ήδη κηδεμόνα στην Κύπρο, ο οποίος έχει οριστεί από τους γονείς και έχει εγκριθεί από την Πρεσβεία της Ουκρανίας στην Κύπρο. Επιθεωρείται μόνο η διαμονή· δεν διενεργείται κανένας έλεγχος στο πρόσωπο που συνοδεύει το παιδί.

3.3. Παιδιά που έφτασαν με ομάδα, από ουκρανικό ίδρυμα ή ανάδοχες οικογένειες (με ή χωρίς διορισμένο νόμιμο κηδεμόνα)

Στην **Κύπρο**, το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας ανέφερε ότι η απόφαση των γονέων να αναθέσουν τη φροντίδα των παιδιών τους σε τρίτο πρόσωπο, που είναι ή δεν είναι συγγενής, γίνεται δεκτή από τις κυπριακές αρχές.¹² Παρόλο που δεν υπήρχαν περιπτώσεις παιδιών που έφτασαν στην Κύπρο μετά από εκκένωση ιδρύματος στην Ουκρανία, η πολιτική θα παραμείνει η ίδια, δηλαδή δεν διορίζεται πρόσθετος ή εναλλακτικός κηδεμόνας από τις αρχές στην Κύπρο, οι οποίες δεν θα παρεμβαίνουν στην απόφαση των γονέων να αναθέσουν τη φροντίδα των παιδιών τους στο πρόσωπο που συνοδεύει τα παιδιά τους.

3.4. Παιδιά που έφτασαν με ομάδα στα πλαίσια ιδιωτικών πρωτοβουλιών,

¹² Κύπρος, Επιστολή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας προς τον ανάδοχο FRANET, 9 Ιουνίου 2023.

όπως ποδοσφαιρικά σωματεία (με ή χωρίς διορισμένο νόμιμο κηδεμόνα)

Στην **Κύπρο**, το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας ανέφερε ότι κανένα παιδί που διαφεύγει από την Ουκρανία δεν εισήλθε στην Κύπρο στο πλαίσιο ιδιωτικών πρωτοβουλιών.¹³

Υπήρξαν ιδιωτικές πρωτοβουλίες για επισκέψεις παιδιών από την Ουκρανία στην Κύπρο, ως αποτέλεσμα της συνεργασίας μεταξύ κυπριακών και ουκρανικών φιλανθρωπικών ιδρυμάτων, αλλά αυτές είναι βραχυπρόθεσμες και αποσκοπούν στο να δώσουν στα παιδιά από την Ουκρανία την ευκαιρία να συνεχίσουν την εκπαίδευσή τους στον αθλητισμό ή να συμμετάσχουν σε άλλες ψυχαγωγικές δραστηριότητες και σπάνια διαρκούν περισσότερο από δύο εβδομάδες.¹⁴ Μια άλλη πρωτοβουλία οργανώθηκε από μια από τις μητροπόλεις της εκκλησίας, σε συνεργασία με τις αρχές, για τη φιλοξενία για δύο εβδομάδες παιδιών που είχαν εγκαταλείψει την Ουκρανία και στη συνέχεια διέμεναν σε ίδρυμα στην Πολωνία. Μετά την επίσκεψή τους στην Κύπρο, τα παιδιά επέστρεψαν στην Πολωνία.¹⁵ Οι πρωτοβουλίες αυτές είναι βραχυπρόθεσμες και δεν εγείρουν ζητήματα νομικής κηδεμονίας, ούτε υπάρχει μια ενιαία κρατική πολιτική που να ισχύει για όλους όσον αφορά τη διαδικασία αξιολόγησης της κάθε πρωτοβουλίας, την παραχώρηση αδειών εισόδου στη χώρα και την εποπτεία των παιδιών κατά την παραμονή τους στην Κύπρο.

¹³ Κύπρος, Επιστολή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας προς τον ανάδοχο FRANET, 9 Ιουνίου 2023.

¹⁴ Omada Reporter (2023), "[Αλληλεγγύη της Κύπρου σε νέες αθλήτριες και νέους αθλητές της Ουκρανίας](#)", 10 Μαΐου 2023.

¹⁵ Romfea (2023), "[55 παιδιά από την Ουκρανία στην Κύπρο με ευθύνη της Ι.Μ. Ταμασού](#)", 12 Μαΐου 2023.

4. Ενημέρωση και πρακτικές προκλήσεις στην πρόσβαση σε βασικές υπηρεσίες για τα παιδιά που εγκαταλείπουν την Ουκρανία

4.1. Γενικές πληροφορίες και προκλήσεις

(i) Προστασία των παιδιών

Στην **Κύπρο**, το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας ανέφερε ότι παρέχει υπηρεσίες σε όλα τα παιδιά ανεξάρτητα από το καθεστώς διαμονής τους και δεν κάνει διακρίσεις ανάλογα με την εθνικότητα.¹⁶ Στην περίπτωση των παιδιών που διαφεύγουν από την Ουκρανία δεν υπάρχει ειδικό πλαίσιο προστασίας. Σημειώνεται ότι η Κύπρος είχε την υψηλότερη αναλογία παροχής προσωρινής προστασίας σε Ουκρανούς, με 1,1 Ουκρανούς πολίτες που έλαβαν προσωρινή προστασία ανά χίλια άτομα τον Φεβρουάριο του 2023, ακολουθούμενη από την Τσεχία με 0,9 Ουκρανούς πολίτες ανά χίλια άτομα.¹⁷

Στην **Κύπρο**, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες εξέφρασε ανησυχία και έθεσε στις αρχές το ζήτημα της ανεπαρκούς κοινωνικής βοήθειας προς τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία, επισημαίνοντας τους συνεπαγόμενους κινδύνους εκμετάλλευσης και κακοποίησης. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ζήτησε επίσης επανειλημμένα από τις αρχές αναλυτικά στοιχεία για τα παιδιά, ώστε να είναι δυνατή η παρέμβαση συνηγορίας για επαρκή αντιμετώπιση και έθεσε το θέμα στην Επίτροπο για τα Δικαιώματα του Παιδιού. Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, η στήριξη που παρέχεται σε άτομα που διαφεύγουν από την Ουκρανία είναι περιορισμένη, καθώς οι παροχές είναι πολύ χαμηλές και καταβάλλονται σε εφάπαξ βάση. Οι παροχές πρόνοιας καταβάλλονται σε μετρητά είτε με μία εφάπαξ καταβολή είτε σε δύο δόσεις. Το ποσό για τον κύριο αιτούντα είναι 340 ευρώ, 170 ευρώ καταβάλλονται για κάθε εξαρτώμενο μέλος της οικογένειας άνω των

¹⁶ Κύπρος, Επιστολή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας προς τον ανάδοχο FRANET, 9 Ιουνίου 2023.

¹⁷ Καθημερινή (2023), "[Η Κύπρος πρώτη στην ΕΕ στη χορήγηση προσωρινής προστασίας σε Ουκρανούς πρόσφυγες](#)", 17 Απριλίου 2023.

14 ετών και 100 ευρώ για παιδιά κάτω των 14 ετών.¹⁸ Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες έθεσε στις αρχές το ζήτημα της ανεπαρκούς υποστήριξης που οδήγησε σε αυξημένες δευτερογενείς μετακινήσεις προς άλλα κράτη μέλη της ΕΕ και αύξησε τον κίνδυνο κακοποίησης και εκμετάλλευσης.¹⁹ Τον Αύγουστο του 2022 το Συμβούλιο Υπουργών αποφάσισε²⁰ να επεκτείνει την οικονομική βοήθεια σε άτομα που διαφεύγουν από την Ουκρανία με το ποσό των 102 ευρώ μηνιαίως για την προσχολική φροντίδα σε εγκεκριμένους παιδικούς ή βρεφονηπιακούς σταθμούς για κάθε παιδί ηλικίας έως τεσσάρων ετών και οκτώ μηνών, του οποίου οι γονείς ή οι κηδεμόνες εργάζονται.²¹ Παρόλο που το πρόγραμμα αναφέρει ότι θα έχει διάρκεια μόνο μέχρι το τέλος Φεβρουαρίου 2023,²² η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ανέφερε ότι το έντυπο αίτησης μαζί με ένα ενημερωτικό φυλλάδιο αναρτήθηκε στον ιστότοπο του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας μόλις στις 20 Μαρτίου 2023, ενώ οι αρχές δεν κατέβαλαν καμία προσπάθεια για ενημέρωση σχετικά με αυτό. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες αναμένει ότι η περίοδος ισχύος θα παραταθεί.²³

Στην **Κύπρο**, σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, η διαμονή των ατόμων που διαφεύγουν από την Ουκρανία προσφέρεται σε 12 ξενοδοχεία/διαμερίσματα στην περιοχή της Αμμοχώστου, ενώ στη συνέχεια προστέθηκε ένα ξενοδοχείο δυναμικότητας 30 δωματίων στην περιοχή της Πάφου. Συνολικά, 800 δωμάτια ξενοδοχείων, που φιλοξενούν από ένα έως τρία άτομα, διατέθηκαν για τις ανάγκες των ατόμων που διαφεύγουν από την Ουκρανία, τα οποία αρχικά παραχωρήθηκαν μέχρι τον Σεπτέμβριο 2022, αλλά παρατάθηκαν μέχρι τον Μάρτιο 2023. Τον Φεβρουάριο 2023 το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε τη διαμονή με πλήρη διατροφή και πληρωμή σε ξενοδοχεία για άτομα που διαφεύγουν από την Ουκρανία για περίοδο έξι μηνών από τη χορήγηση προσωρινής προστασίας ή μέχρι τις 4th Μαΐου 2023, όποιο από τα δύο συμβεί νωρίτερα. Για όσους διέμεναν ήδη σε ξενοδοχεία στις 28 Φεβρουαρίου 2023, η διαμονή τους παρατάθηκε μέχρι τις 31 Μαΐου

¹⁸ AIDA (2022), "[Προσωρινή προστασία Κύπρος](#)".

¹⁹ Τηλεφωνική διαβούλευση του αναδόχου του FRANET με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, 14 Ιουνίου 2023.

²⁰ Κύπρος, Υπουργικό Συμβούλιο (2022), "[Απόσπασμα από τα πρακτικά της συνεδρίασης του Υπουργικού Συμβουλίου της 22/8/2022](#)", Πρόταση αριθ. 1056/2022, Αριθμός απόφασης 93.493, 22 Αυγούστου 2022.

²¹ Κύπρος, Υφυπουργείο Πρόνοιας (2023), "[Αίτηση για οικονομική στήριξη για τη φροντίδα παιδιών που εκτοπίστηκαν από την Ουκρανία μέχρι την ηλικία των 4 ετών και 8 μηνών](#)".

²² Κύπρος, Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας (2023), "[Οικονομική βοήθεια για φροντίδα ανήλικων τέκνων ηλικίας μέχρι 4 ετών και 8 μηνών σε οικογένειες Ουκρανών προσφύγων](#)" 20 Μαρτίου 2023.

²³ Τηλεφωνική διαβούλευση του αναδόχου FRANET με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, 14 Ιουνίου 2023.

2023 ή μέχρι να συμπληρωθούν έξι μήνες από την ημερομηνία που τους χορηγήθηκε προσωρινή προστασία, όποιο από τα δύο είναι μεταγενέστερο.²⁴

Στις 23 Μαΐου 2023, το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας ανακοίνωσε ότι από τις 31st Μαΐου 2023, η πολιτική παροχής ξενοδοχειακών καταλυμάτων θα τερματιστεί και θα αντικατασταθεί από ένα πρόγραμμα επιδότησης ενοικίου που εγκρίθηκε από το Υπουργικό Συμβούλιο τον Αύγουστο του 2022.²⁵ Από την 1ηst Ιουνίου και μετά, καταλύματα παρέχονται μόνο σε ευάλωτους πρόσφυγες από την Ουκρανία, δηλαδή σε άγαμους ή ζευγάρια άνω των 65 ετών, σε άτομα με αναπηρία και σε άγαμους γονείς ή κηδεμόνες με παιδιά ηλικίας έως 12 ετών.²⁶ Η εθνική Συνομοσπονδία Οργανώσεων Ατόμων με Αναπηρία ΚΥΣΟΑ ανέφερε ότι μια ομάδα 120 ατόμων με αναπηρία από την Ουκρανία, συμπεριλαμβανομένων και παιδιών, που διέμεναν στο ίδιο ξενοδοχειακό κατάλυμα το οποίο μίσθωσε η κυβέρνηση, υπέβαλε αίτηση για παράταση της διαμονής τους στο ξενοδοχείο λόγω της αναπηρίας τους, αλλά μόνο περίπου 100 από αυτούς αξιολογήθηκαν ως αρκετά περιορισμένοι λόγω της αναπηρίας τους προκειμένου να παραμείνουν στο ξενοδοχείο.²⁷

Στην **Κύπρο**, σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, η πλειονότητα των ατόμων που εγκατέλειψαν την Ουκρανία δεν διαμένει σε καταλύματα που τους παρέχει η κυβέρνηση, αλλά φιλοξενούνται από φίλους ή συγγενείς. Άλλοι νοικιάζουν προσωρινά καταλύματα, αν και γρήγορα ξεμένουν από χρήματα. Η κυβέρνηση ανακοίνωσε ένα πρόγραμμα επιδότησης ενοικίου που κυμαίνεται μεταξύ € 161,70 - € 406 για τους εκτοπισμένους από την Ουκρανία που είναι κάτοχοι αδειών προσωρινής προστασίας και οι οποίοι φεύγουν από ξενοδοχεία με τα οποία το Υφυπουργείο Τουρισμού είχε συνάψει συμβάσεις. Για τους σκοπούς της επιδότησης ενοικίου, οι αιτούντες πρέπει να εξασφαλίζουν οι ίδιοι το ενοικιαζόμενο κατάλυμα, ενώ το ποσό της επιδότησης είναι ανάλογο με τον αριθμό των μελών του νοικοκυριού, το

²⁴ Κύπρος, Υπουργικό Συμβούλιο (2023), "[Απόσπασμα από τα πρακτικά της συνεδρίασης του Υπουργικού Συμβουλίου της 8/2/2023](#)", απόφαση αριθ. 94.379, 8 Φεβρουαρίου 2023.

²⁵ Κύπρος, Υπουργικό Συμβούλιο (2022), "[Απόσπασμα από τα πρακτικά της συνεδρίασης του Υπουργικού Συμβουλίου της 22/8/2022](#)", Πρόταση αριθ. 1056/2022, Αριθμός απόφασης 93.493, 22 Αυγούστου 2022.

²⁶ Κύπρος, Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών (2023), "[Δηλώσεις της Υφυπουργού Κοινωνικής Πρόνοιας και του Πρέσβη της Ουκρανίας στην Κύπρο μετά το πέρας της συνάντησης για την πολιτική φιλοξενίας των Ουκρανών προσφύγων](#)", 23 Μαΐου 2023,

²⁷ Τηλεφωνική διαβούλευση μεταξύ του αναδόχου FRANET και της ΚΥΣΟΑ, 19 Ιουνίου 2023.

μέγεθος και την επαρχία διαμονής.²⁸ Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες υπογράμμισε το γεγονός ότι το σύστημα επιδότησης ενοικίου καλύπτει μόνο τα άτομα που διέμεναν μέχρι τώρα σε καταλύματα που πληρώνονταν από το κράτος και δεν επεκτείνεται στους Ουκρανούς που διαμένουν σε ιδιωτικά ενοικιαζόμενα καταλύματα, οι οποίοι στην πραγματικότητα αποτελούν την πλειονότητα. Η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ανέφερε ότι η έλλειψη κατάλληλων καταλυμάτων που προσφέρονται από τις αρχές αυξάνει τον κίνδυνο εκμετάλλευσης και κακοποίησης, συμπεριλαμβανομένης της έμφυλης βίας και της εμπορίας ανθρώπων, προσθέτοντας ότι η έλλειψη συγκεκριμένων δεδομένων για τα χωρισμένα και ασυνόδευτα παιδιά δεν επιτρέπει την επαρκή παρακολούθηση και αντιμετώπιση από τις αρχές.²⁹

(ii) Υγεία

Στην **Κύπρο**, το Υπουργείο Υγείας ανέφερε ότι η υγειονομική περίθαλψη των παιδιών που εγκαταλείπουν την Ουκρανία παρέχεται στα δημόσια νοσοκομεία. Όπως και άλλοι υπήκοοι τρίτων χωρών που ζητούν άσυλο, τα άτομα που διαφεύγουν από την Ουκρανία δεν έχουν πρόσβαση στο γενικό σύστημα υγειονομικής περίθαλψης που ισχύει για τον πληθυσμό της χώρας (ΓΕΣΥ) και δεν έχουν το δικαίωμα να τους ανατεθεί προσωπικός γιατρός της επιλογής τους· έχουν πρόσβαση στα κρατικά νοσοκομεία και το δικαίωμα να περιθάλπονται από τους διαθέσιμους εκείνη τη στιγμή νοσοκομειακούς γιατρούς.³⁰ Αυτό μπορεί να σημαίνει μεγάλες ουρές και λίστες αναμονής και τα φάρμακα που συνταγογραφούνται μπορεί να μην είναι διαθέσιμα στα φαρμακεία των κρατικών νοσοκομείων, πράγμα που σημαίνει ότι θα πρέπει να τα αγοράσουν από ιδιωτικά φαρμακεία. Οι υπηρεσίες ψυχικής υγείας δεν είναι διαθέσιμες σε όλα τα δημόσια νοσοκομεία, πράγμα που σημαίνει ότι για τις υπηρεσίες αυτές μπορεί να χρειαστεί να ταξιδέψουν σε άλλη πόλη. Το Υπουργείο Υγείας, ωστόσο, παρέχει στους εκτοπισμένους από την Ουκρανία που είναι δικαιούχοι προσωρινής προστασίας έγγραφο που τους επιτρέπει να έχουν δωρεάν πρόσβαση στο χρηματοδοτούμενο από το κράτος ιδιωτικό Ινστιτούτο Νευρολογίας και Γενετικής Κύπρου³¹ και στο Ογκολογικό Κέντρο της

²⁸ Κύπρος, Υφυπουργείο Πρόνοιας (2023), "[Σχέδιο Επιδότησης Ενοικίου σε εκτοπισθέντες από την Ουκρανία](#)", 24 Μαΐου 2023.

²⁹ Τηλεφωνική διαβούλευση του αναδόχου FRANET με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, 14 Ιουνίου 2023.

³⁰ Τηλεφωνική διαβούλευση του αναδόχου FRANET με το Υπουργείο Υγείας, 16 Ιουνίου 2023.

³¹ Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με αυτό το ιατρικό κέντρο, ανατρέξτε στην ιστοσελίδα του [εδώ](#).

Τράπεζας Κύπρου.³² Οι αρχές δεν διενεργούν οποιαδήποτε υγειονομική εξέταση σαν θέμα ρουτίνας στα παιδιά που φτάνουν στην Κύπρο από την Ουκρανία. Όλα τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία δικαιούνται δωρεάν εμβολιασμό κατά του COVID-19 και κατά άλλων παθήσεων.³³

Δεν υπάρχει ειδικό σχέδιο δράσης ούτε ξεχωριστή πρόνοια στον προϋπολογισμό για τις δαπάνες που αφορούν την ιατρική ή τη φαρμακευτική περίθαλψη παιδιών ή ενηλίκων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία.³⁴

Στην **Κύπρο**, η Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες ανέφερε ότι άτομα με αναπηρίες ή χρόνιες ασθένειες που δεν είχαν δικαίωμα προσωρινής προστασίας έλαβαν ανεπίσημα ένα είδος διευρυμένης προστασίας που περιλάμβανε μόνο πρόσβαση σε υγειονομική περίθαλψη. Η ψυχοκοινωνική και ψυχική υποστήριξη είναι προσβάσιμα από τους δικαιούχους προσωρινής προστασίας στο πλαίσιο της γενικής πρόσβασης στα δημόσια νοσοκομεία. Δεν τέθηκαν σε εφαρμογή ειδικές ρυθμίσεις για τα άτομα που διέφυγαν από την Ουκρανία.³⁵

(iii) Εκπαίδευση

Στην **Κύπρο**, σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας, στις 27 Ιανουαρίου 2023, υπήρχαν 590 παιδιά που είχαν διαφύγει από την Ουκρανία και φοιτούσαν σε δημόσια σχολεία, 340 είχαν εγγραφεί στο διαδικτυακό πρόγραμμα διδασκαλίας του ουκρανικού εκπαιδευτικού προγράμματος, 494 φοιτούσαν σε ιδιωτικά σχολεία εγκεκριμένα από το Υπουργείο Παιδείας και 2.946 υπέβαλαν αίτηση για προσωρινή προστασία ενώ βρισκόνταν στην ηλικία της υποχρεωτικής εκπαίδευσης. Με βάση αυτά τα στοιχεία, το ποσοστό εγγραφής ανέρχεται σε 48%. Παρόλο που η εθνική νομοθεσία προβλέπει υποχρεωτική εκπαίδευση από την ηλικία των τεσσάρων ετών και οκτώ μηνών μέχρι την ηλικία των 15 ετών,³⁶ μετά από αίτημα της Ουκρανικής Πρεσβείας στην Κύπρο, το Υπουργικό Συμβούλιο ενέκρινε την εξαίρεση από τον κανόνα αυτό για τα παιδιά που διαφεύγουν από την Ουκρανία με καθεστώς προσωρινής προστασίας, επιτρέποντάς

³² Για περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με το ιατρικό κέντρο, βλ. την ιστοσελίδα του [εδώ](#).

³³ Κύπρος, Υπουργικό Συμβούλιο (2022), "[Απόσπασμα από τα Πρακτικά της Συνεδρίας του Υπουργικού Συμβουλίου Ημερομηνίας 3/3/2022](#)", απόφαση αριθ. 92.677, 3 Μαρτίου 2022.

³⁴ Επιστολή του Υπουργείου Υγείας προς τον ανάδοχο FRANET, 27 Ιουνίου 2023.

³⁵ Τηλεφωνική διαβούλευση του αναδόχου FRANET με την Ύπατη Αρμοστεία του ΟΗΕ για τους Πρόσφυγες, 14 Ιουνίου 2023.

³⁶ Κύπρος, [Ο Νόμος περί πρωτοβάθμιας και δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης \(Υποχρεωτική εγγραφή και παροχή δωρεάν εκπαίδευσης\) του 1993](#).

τους να παραμείνουν στο σπίτι τους, εφόσον το ζητήσουν οι κηδεμόνες τους, για να παρακολουθήσουν το ουκρανικό εκπαιδευτικό πρόγραμμα εξ αποστάσεως, εφόσον εγγραφούν επίσημα σε δημόσιο σχολείο στην Κύπρο. Η πρόταση τέθηκε σε ισχύ για το σχολικό έτος 2022-2023.³⁷

Στην **Κύπρο**, σύμφωνα με το Υπουργείο Παιδείας, παρουσιάστηκαν προβλήματα με τη στέγαση των μαθητών από την Ουκρανία κοντά σε σχολεία, καθώς τα σχολεία κοντά στις ξενοδοχειακές μονάδες που τους είχαν παραχωρηθεί ήταν υπερπλήρη. Αυτό είχε σαν αποτέλεσμα ορισμένα παιδιά από την Ουκρανία να εγγραφούν σε σχολεία μακριά από τον τόπο διαμονής τους. Για να αντιμετωπίσει το ζήτημα αυτό, το Υπουργείο Παιδείας χρησιμοποίησε αίθουσες εργαστηρίων ως αίθουσες διδασκαλίας, οργάνωσε κινητές τάξεις και ξεκίνησε διαδικασίες για τη δημιουργία πρόσθετων προκατασκευασμένων μονάδων που θα χρησιμοποιούνταν ως αίθουσες διδασκαλίας. Για τα παιδιά που φιλοξενούνται σε ξενοδοχεία και φοιτούν σε σχολεία μακριά από τον χώρο διαμονής τους, το Υπουργείο Παιδείας βρίσκεται στη διαδικασία εξασφάλισης δωρεάν μεταφοράς.³⁸

Το Υπουργείο Παιδείας προσέφερε σε παιδιά από την Ουκρανία δωρεάν εντατικά μαθήματα ελληνικής γλώσσας κατά τους καλοκαιρινούς μήνες του 2022, καθώς και καθ' όλη τη διάρκεια του σχολικού έτους³⁹ τα παιδιά με καθεστώς προστασίας είχαν προτεραιότητα στην εγγραφή στα κρατικά θερινά σχολεία για τα καλοκαίρια του 2022 και 2023.⁴⁰ Τα μαθήματα προσφέρθηκαν τόσο σε ενήλικες όσο και σε παιδιά ηλικίας έξι ετών και άνω- δημιουργήθηκαν ξεχωριστά τμήματα για παιδιά ηλικίας 6-12 ετών, για την ηλικιακή ομάδα 13-18 ετών και για ενήλικες. Σε ένα συγκεκριμένο σχολείο δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης προσφέρθηκε ειδικό μάθημα ελληνικών σε παιδιά ηλικίας 12-15 ετών, ώστε να ανταποκρίνεται στις ανάγκες της συγκεκριμένης περιοχής. Για τη διευκόλυνση της ένταξης στο σχολικό περιβάλλον, μια ειδική ιστοσελίδα του

³⁷ Επιστολή του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας προς τον ανάδοχο του FRANET, 14 Ιουνίου 2023.

³⁸ Επιστολή του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας προς τον ανάδοχο του FRANET, 14 Ιουνίου 2023.

³⁹ Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (2022), "[Παράρτημα III - Ενημέρωση για δωρεάν εντατικά μαθήματα ελληνικής γλώσσας σε Ουκρανούς υπηκόους που διαμένουν στην Κυπριακή Δημοκρατία λόγω πολέμου στην Ουκρανία](#)", 7 Σεπτεμβρίου 2022.

⁴⁰ Επιστολή του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας προς τον ανάδοχο FRANET, 14 Ιουνίου 2023.

Υπουργείου Παιδείας προσφέρει πληροφορίες που ενδιαφέρουν τους γονείς και τους κηδεμόνες των μαθητών στην ουκρανική γλώσσα.⁴¹

4.2. Προκλήσεις για παιδιά με πολλαπλούς κινδύνους/μειονεκτήματα

Δεν θεσπίστηκαν μέτρα για την αξιολόγηση των αναγκών των παιδιών με ειδικές ευπάθειες. Δεν έγιναν ειδικές ρυθμίσεις για τα παιδιά Ρομά, άτομα με αναπηρία ή ΛΟΑΤΚΙ που διαφεύγουν από την Ουκρανία. Δεν υπάρχουν καταγεγραμμένα στοιχεία σχετικά με την είσοδο στην Κύπρο παιδιών Ρομά που διαφεύγουν από την Ουκρανία. Δεν υπάρχουν καταγεγραμμένα στοιχεία όσον αφορά τις ανάγκες των παιδιών ΛΟΑΤΚΙ, ούτε και υπάρχει ειδική πρόνοια για την έναρξη ή τη συνέχιση θεραπειών αλλαγής φύλου ή άλλων αναγκαίων θεραπειών, οι οποίες δεν καλύπτονται από τις υπηρεσίες υγείας που παρέχονται σε εκτοπισμένους.⁴² Οι οικογένειες που χρειάζονται επιπλέον προστασία αναμένονται να επικοινωνήσουν με το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας και να εξηγήσουν την κατάστασή τους. Το αίτημά τους θα εξεταστεί χωρίς να υπάρχει κάποια ιδιαίτερη διαδικασία. Τα άτομα με αναπηρία, συμπεριλαμβανομένων των παιδιών που διαφεύγουν από τον πόλεμο στην Ουκρανία, δικαιούνται τα ίδια επιδόματα αναπηρίας με τα άτομα με αναπηρία Κυπριακής καταγωγής.⁴³ Παρ' όλα αυτά, πολλές οικογένειες με παιδιά με αναπηρία επιλέγουν να μετεγκατασταθούν σε άλλες χώρες της ΕΕ, επειδή τα επιδόματα, η αργή γραφειοκρατία και οι υποδομές στην Κύπρο και ιδιαίτερα οι διαθέσιμες λύσεις στέγασης είναι ανεπαρκείς για τις ανάγκες τους.⁴⁴

⁴¹ Δείτε την ιστοσελίδα του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας σχετικά με την ενημέρωση των Ουκρανών προσφύγων, [εδώ](#).

⁴² Τηλεφωνική διαβούλευση μεταξύ του αναδόχου FRANET και της ΜΚΟ Accept LGBT+, Κύπρος 13 Ιουνίου 2023.

⁴³ Κύπρος, Γραφείο Τύπου και Πληροφοριών (2023), '[Δηλώσεις της Υφυπουργού Κοινωνικής Πρόνοιας και του Πρέσβη της Ουκρανίας στην Κύπρο μετά το πέρας της συνάντησης για την πολιτική φιλοξενίας των Ουκρανών προσφύγων](#)', 23 Μαΐου 2023.

⁴⁴ Τηλεφωνική διαβούλευση μεταξύ του αναδόχου FRANET και της ΚΥΣΟΑ, 13 Ιουνίου 2023.

5. Ισχύουσες πολιτικές

5.1. Ειδικό σχέδιο δράσης ή/και ολοκληρωμένα μέτρα

Στην **Κύπρο**, το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας ανέφερε ότι δεν υπάρχει ειδικό σχέδιο δράσης ή ολοκληρωμένα μέτρα για τα παιδιά που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Τα μέτρα που εφαρμόζονται είναι οριζόντια και αφορούν όλα τα παιδιά.⁴⁵

5.2. Ευρωπαϊκή εγγύηση για το παιδί

Στην **Κύπρο**, το σχέδιο δράσης για την εφαρμογή της Ευρωπαϊκής Εγγύησης για το Παιδί δεν τροποποιήθηκε για να προβλέπει πιο στοχευμένες δράσεις σχετικά με τα παιδιά που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Το σχέδιο δράσης υποβλήθηκε σε δημόσια διαβούλευση τον Οκτώβριο του 2022, στην οποία συμμετείχαν και παιδιά δευτεροβάθμιας εκπαίδευσης, ωστόσο δεν προστέθηκαν σε αυτό στοχευμένα μέτρα για τα παιδιά που εγκαταλείπουν την Ουκρανία. Το σχέδιο δράσης προσδιορίζει τα παιδιά με μεταναστευτικό υπόβαθρο ως μία από τις κατηγορίες ευάλωτων παιδιών και καλύπτει καταστάσεις όπως αυτές που ενδεχομένως αντιμετωπίζουν τα παιδιά που διαφεύγουν από τον πόλεμο στην Ουκρανία, όπως υλικές στερήσεις, αναπηρία και άλλες, αλλά δεν γίνεται ρητή αναφορά στον πόλεμο στην Ουκρανία ούτε στην ειδική κατάσταση των παιδιών από την Ουκρανία.⁴⁶

Εντούτοις, στην **Κύπρο** το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας ανέφερε ότι παρέχει οικονομική, προσωπική βοήθεια και φροντίδα σε άτομα ή/και οικογένειες που βρίσκονται σε εξαιρετικά επείγουσες ή/και επείγουσες καταστάσεις, ανεξαρτήτως εθνικότητας ή καταγωγής.⁴⁷ Στην **Κύπρο**, το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας

⁴⁵ Κύπρος, Επιστολή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας προς τον ανάδοχο του FRANET, 9 Ιουνίου 2023.

⁴⁶ Κύπρος, Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας, [Εθνικό Σχέδιο Δράσης για τη Θέσπιση Ευρωπαϊκής Εγγύησης για τα Παιδιά 2022-2030](#)

⁴⁷ Κύπρος, Επιστολή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας προς τον ανάδοχο FRANET, 9 Ιουνίου 2023.

ανέφερε ότι από τις 28/3/2022 έως τις 31/5/2023 καταβλήθηκε συνολικό ποσό ύψους € 2,815,115 ως επείγουσα βοήθεια, ανταποκρινόμενη σε 6,837 αιτήσεις.⁴⁸

5.3. Προϋπολογισμός

Δεν υπάρχει ειδικός προϋπολογισμός για τα εκτοπισμένα παιδιά από την Ουκρανία στους τρέχοντες ή μελλοντικούς ετήσιους προϋπολογισμούς οποιουδήποτε υπουργείου. Όλες οι κυβερνητικές υπηρεσίες καταρτίζουν προϋπολογισμούς με βάση τις δαπάνες τους για την παροχή υπηρεσιών σε όλες τις ομάδες και τα άτομα, χωρίς να υπάρχει ειδική κατανομή κονδυλίων για τα παιδιά γενικά ή για τα παιδιά που εγκαταλείπουν την Ουκρανία ειδικότερα. Ο προϋπολογισμός περιέχει πρόνοια ύψους 6 εκατ. ευρώ για τη στέγαση ατόμων που εγκαταλείπουν την Ουκρανία μεταξύ Νοεμβρίου 2022 και Φεβρουαρίου 2023 και επιπλέον 8,5 εκατ. ευρώ για επέκταση της περιόδου στέγασης μέχρι το Δεκέμβριο.⁴⁹ Οι πρόνοιες αυτές του προϋπολογισμού καλύπτουν τη διαμονή των ενηλίκων και των παιδιών. Το Υφυπουργείο Κοινωνικής Πρόνοιας δεν διαθέτει ειδική πρόνοια στον προϋπολογισμό σχετικά με τα άτομα που εγκαταλείπουν την Ουκρανία.⁵⁰

Στην Κύπρο, το Υπουργείο Παιδείας ανέφερε ότι δεν υπάρχει πρόβλεψη στον προϋπολογισμό για δαπάνες από εθνικούς πόρους. Αξιοποιούνται κονδύλια της ΕΕ από το Ταμείο Ασύλου, Μετανάστευσης και Ένταξης για την υλοποίηση του έργου εντατικής γλωσσικής κατάρτισης ενηλίκων και παιδιών που διαφεύγουν από την Ουκρανία,⁵¹ με προϋπολογισμό € 182.787.⁵²

⁴⁸ Κύπρος, Επιστολή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας προς τον ανάδοχο FRANET, 5 Ιουλίου 2023.

⁴⁹ InBusinessNews (2023), "[Εξετάζουν κονδύλια €75 εκατ. Για ρεύμα, γεωργοκτηνοτροφία και Ουκρανικό](#)", 3 Απριλίου 2023.

⁵⁰ Κύπρος, Επιστολή του Υφυπουργείου Κοινωνικής Πρόνοιας προς τον ανάδοχο FRANET, 9 Ιουνίου 2023.

⁵¹ Κύπρος, Υπουργείο Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας (2022), "[Δωρεάν εντατικά μαθήματα ελληνικής γλώσσας σε Ουκρανούς υπηκόους που διαμένουν στην Κυπριακή Δημοκρατία λόγω πολέμου στην Ουκρανία](#)", 8 Σεπτεμβρίου 2022.

⁵² Επιστολή του Υπουργείου Παιδείας, Αθλητισμού και Νεολαίας προς τον ανάδοχο FRANET, 14 Ιουνίου 2023.
